

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Οι ρίζες της μεταρρυθμιστικής σκέψης στην πολεοδομία: Βρετανία, 19^{ος} αιώνας	21
Η κατοικία της εργατικής τάξης στην Αγγλία	22
Η γη της ουτοπίας	24
Οι υποδειγματικές κοινότητες και η αναζήτηση της μορφής	29
“Φιλανθρωπία πέντε τοις εκατό”	33
Πρότυποι βιομηχανικοί οικισμοί	37
“Ένα βήμα παραπέρα”	50
2. Η Πρώτη Κηπούπολη στην Αγγλία και η πορεία της αστικής ανάπτυξης	53
Ο Χάουαρντ και οι απόψεις του: “ένας ιδιότυπος συνδυασμός προτάσεων”	55
Η ίδρυση της Πρώτης Κηπούπολης	58
Λέτογουερθ και Γουέλιν: μια “ριψοκίνδυνη επένδυση”	63
Ο “εκδημοκρατισμός της αρχιτεκτονικής”	69
Από την κηπούπολη στα προάστια-κηπουπόλεις	73
Η έκρηξη της προαστιακής επέκτασης	87
3. Οι κηπουπόλεις: μια υπόθεση ευρωπαϊκή	97
Γαλλία: κρατικός συγκεντρωτισμός και κοινοτικό πνεύμα	99
Γερμανία: η αποφασιστική συμβολή της δημοτικής εξουσίας	131
Βέλγιο: η κοινωνική κατοικία ως πεδίο νεωτερικών χειρισμών	150
Η διακριτική γοητεία της μικρής κοινότητας: οι κηπουπόλεις σε άλλες χώρες	160
“Σπίτια για ήρωες”	177
Η διεθνής απήχηση: το τοπίο της καινοτομίας	182

4. Η κληρονομιά των κηπουπόλεων και το μέλλον της	185
Ιστορικές και φυσιολατρικές αναφορές	186
Ομοιομορφία και ποικιλία	192
Οι αρχιτέκτονες και οι πάτρωνές τους	196
Η αρχιτεκτονική: κτίρια απλά αλλά με χαρακτήρα	197
Ρεζιοναλισμός και μοντερνισμός	199
Χτίζοντας μια κοινότητα	203
Οι τύχες μιας μορφής κοινωνικο-χωρικής	209
Μην πυροβολείτε τα προάστια	214
Η προστασία και το μέλλον των κηπουπόλεων στο ευρωπαϊκό αστικό τοπίο	216

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

5. Η εμφάνιση πρότυπων οικισμών στην Ελλάδα: το υπόβαθρο	225
Βιομηχανικοί οικισμοί στην Ελλάδα μέχρι τους Βαλκανικούς Πολέμους	226
Η πληθυσμιακή εξέλιξη των αστικών κέντρων στο μεσοπόλεμο	238
Η Εταιρεία Αγροπόλεων μεταξύ “άστεως και εξοχής”	239
Η Εταιρεία Αγροπόλεων και η προσφυγική εγκατάσταση	241
Η συζήτηση για την κατοικία	244
Ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου ανάπτυξης των αστικών κέντρων	245
Αναζητώντας τις ελληνικές κηπουπόλεις	249
6. Η ανοικοδόμηση της Ανατολικής Μακεδονίας μετά το 1918	251
Αλέξανδρος Παπαναστασίου: ένας “κοινωνικός τεχνολόγος”	251
Μακεδονία 1913-1918: πληθυσμιακές μετακινήσεις και ανακατατάξεις	252
Η ίδρυση της Υπηρεσίας Ανοικοδομήσεως και η εργασία που προηγήθηκε	255
Η ανοικοδόμηση: ένα εντυπωσιακό πρόγραμμα	259
Οι αρχιτέκτονες	262
Τα σχέδια: μεγάλες χειρονομίες για μικρούς οικισμούς	271
“Το καλύτερο και μόνο το καλύτερο”	275
Η πρόοδος της ανοικοδόμησης	276
Το άδοξο τέλος του σχεδίου	280
Η ανοικοδόμηση του Δοξάτου	284
“Η ιστορική Ηράκλεια αναγεννάται”	285
7. Τα προάστια της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας	293
Οι τόποι θερινής διαμονής	293
Οι προάγγελοι της οργανωμένης δόμησης: οικοδομικές εταιρείες στην Καλλιθέα και αλλού	299

“Μία έρημος από χρυσάφι”	302
“Εκάλη, πρότυπος εξοχική πόλις”	307
Οι “εξοχικοί συνοικισμοί”: το θεσμικό δελτίο ταυτότητας	311
Τα χαρακτηριστικά των σχεδίων	314
Το οικονομικό δυναμικό και ο ρόλος των εταιρειών	316
Οι επεκτάσεις της πόλης και η πολιτική γης	321
Η εξέλιξη των ιδιωτικών προαστίων	326
8. Οικονομικές κατοικίες στο χώρο της Αθήνας	335
Το πρόβλημα της στέγης στην Αθήνα και οι πρώτες απόψεις για ην επίλυσή του	336
“Ευθηναί οικίαι”	338
Η Κεντρική Επιτροπή Ευθηνών Οικιών και ο συνοικισμός Κυπριάδη	340
Συνεταιριστικοί οικισμοί “εξοχικού τύπου”	346
Η “κηπούπολις Φιλοθέη”	352
Η πορεία των κινήσεων για την κοινωνική κατοικία	359
9. “Προσφυγικά κηπουπόλεις”	365
Η Νέα Φιλαδέλφεια	366
Η Νέα Σμύρνη	369
10. Τα προάστια-κηπουπόλεις της Θεσσαλονίκης	379
Ο κρατικός συνοικισμός Βαρδάρ	379
Ο συνεταιρισμός των κατοίκων του Μεβλεχανέ (Καλλιθέας Συκεών)	384
Η “κηπούπολις Χορτιάτη”	387
11. Η πραγματοποίηση: εξέλιξη και μελλοντικές προοπτικές	391
Η μορφολογική ταυτότητα των ελληνικών “κηπουπόλεων”	394
Οι κοινότητες	405
Οι επίγονοι	407
Επίμετρο	414
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	431
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
Τα κατεστραμμένα χωριά της Ανατολικής Μακεδονίας το 1918	461
ENGLISH SECTION	
Table of Contents	467
Summary	471
Captions	485

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ / PICTURE CREDITS	505
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ / ABBREVIATIONS	505
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	
Κύρια ονόματα και όροι	507
INDEX	
Proper names and terms	521